

ARAGO, ANDALUSIA, CASTELLA...

ACTIVITAT A TOTS ELS FRONTS

L'exèrcit del poble continua la seva marxa segura cap als objectius previstos pel comandament

Als fronts de combat de Catalunya

El flanc sud del front aragonès

Hem fet notar, anteriorment, la importància que el flanc pirenenc del nostre front d'Aragó, sota el comandament del coronel Villalba, té en el conjunt de les operacions de guerra. Avui cridarem l'atenció del lector sobre les noves que van arri-

bant d'una acció de les forces valencianes sobre Terol, al flanc sud del front aragonès.

Val a dir que la trobàvem a faltar, aquesta acció al flanc sud. I és bon signe que la Junta de València, un cop ha tramès forces importants a Andalusia i a Madrid, hagi pogut organitzar aquests cossos que, des de Castelló, pugen vers Terol. Cal esperar el desenrotllament normal d'aquesta acció de flanc, susceptible d'alleguerir molt la feina de les columnes Pérez Farràs i Durruti, que menen l'atac de front sobre Saragossa.

El croquis que publiquem indica aproximadament, amb traç negre i petites fletxes, el front de combat català a l'Aragó, i amb una fletxa més grossa la direcció de marxa dels valencians, al nostre flanc esquerre.

Al cel d'Aragó, un aviador republicà lluita heroicament contra quatre aparells feixistes

Després d'un dramàtic combat, el nostre pilot, alferes Cabré, llança el seu aparell contra un dels avions enemics i cau en tots dos a terra

El capità García Miranda, brau guerriller que forma part de les milícies i lluita amb l'entusiasme que cal suposar és el que es jugà la carrera i la posició per a conquistar la República quan encara hi havia a Espanya el Borbó nefast

Consigna inexorable

La crueltat, la baixa passió, la indisciplina, la revenja, el pillatge són actes contrarevolucionaris.

Els seus autors han d'ésser considerats elements facciosos. Deshonoren el magnífic moviment popular i traïxen l'ideal dels qui lluiten i moren per la llibertat.

Contra d'ells s'ha de donar una consigna inexorable.

Comunicat oficial del conseller de Defensa, tinent coronel Sr. Sandino a S. E. el President de la Generalitat:

"En el dia d'avui ha estat atacada la posició de Tardienta; les forces republicanes de l'esmentada posició l'han defensada heroicament, ajudades pels bombardeigs de la nostra aviació, que ha causat nombroses baixes a l'enemic i l'ha obligat a fugir.

L'heroic Alferes Cabré, que estava vigilant en el front amb el seu avió de caça, ha trobat tres avions de bombardeig enemics i un de caça. Amb tot i la superioritat de l'enemic, els ha atacat, i ha aconseguit abatre un aparell de bombardeig, tot entaulant combat amb el de caça i els altres dos avions rebels. Després d'una llarga lluita i veient-se en situació d'inferioritat, amb tota valentia i decisió, l'heroic alferes Cabré s'ha llançat damunt l'avió de caça enemic, i tots dos han caigut a terra.

Aquest alferes, que en esclatar la rebel·lió estava de vacances al seu poble, es presentà immediatament a la seva base a reclamar el seu lloc d'honor per a lluitar contra els enemics de la República, i la seva combativitat i heroisme han escrit una pàgina gloriosa en l'aviació republicana."

Aquests amics que van caient...

CASES SALA

per JOSEP M. MASSIP

Durant tots aquests dies m'havia esforçat a no creure-ho. N'havia parlat tots els diaris, havien circulat informacions i rumors de tota espècie: «Cases Sala ha estat afusellat a la província de Terol. Havia sortit de Castelló al cap d'una columna. Anava a Saragossa. Pel camí, prop de Terol, se li subia la seva fidelitat a la República. Es panyava. El feren presoner a ell, al coronel de la força i a altres persones. La feïllonia la realitzà un tinent que el dia abans, agenollat als peus dels seus superiors, jurava la seva fidelitat a la República. Es formà consell de guerra contra els presos. I, en una plaça de Puebla de Valverde, foren afusellats bàrbarament...»

No ho creia. Un s'arrapa desesperadament, en aquestes hores, a la il·lusió de pensar que el mat que es diu que els ha ocorregut als amics, no és més que una fantasia sense control ni confirmació. Es diu, es diu... Però, qui ho ha vist? On són els testimonis? Qui presenciarà l'execució? Qui? Ai, com fa esgarriar ja aquesta tremenda facilitat amb què desapareixen els homes, els amics, i no se'n sap res més! Ahir era Cases Sala. Avui són l'enterrament Pere Ventura i Sunyol i Garriga. Des del dia 6 que no se'n sap res. Que no se'n sap res. Van desaparèixer en el camí de Madrid al front del Cuadramana...

Cases Sala... No ho volia creure. Un es resisteix a creure sempre les notícies doloroses. Però hi ha aquesta carta dramàtica i concisa que nosaltres publicàvem ahir: «Uns companys han vist el cadàver de Cases Sala... Morí amb un crit de «Visca la República!»

«Han vist el cadàver...», sabem? Allà, al mig de la plaça d'un poblet aragonès, cremat pel sol, quiet, rigid, inert, sota el gran ambient cru del migdia de l'estepa. Tenia un coigut de sang a la cara i un altra sobre la camisa. Al pit, una mà crispada i quieta, blanca, blanca. L'altra, està clavada a terra. La pols gairebé la cobreix. La barba li havia crescut una mica sobre la pell lívida i tersa del rostre. El ventallol li ha fet caure uns cabells clars damunt de l'ample front. A la boca, fina i somrient, hi ha una contracció dolorida. Els ulls blaus, entreoberts i vidriosos, es claven al cel inclement i desolat d'aquestes planúries espantoses de l'Aragó...

Pobre Cases Sala! Passarem junts el diumenge de la sublevació. Vam viure plegats les primeres hores d'angúnia d'aquella matinalda del 19. Visquérem plegats tota aquella jornada terrible. També hi havia amb nosaltres Pere Ventura. Més tard, vingué Sunyol. I dos diputats més. I dos amics molt es-

timats. Seguirem pas a pas la lluita. En sabem totes les greus proporcions i els immensos perills que hi corria el règim. Va passar pel nostre davant una camioneta plena de ferits i morts. D'ells, tot nu, rambles amunt, tenia un esvoranc espantós al baix ventre i les cames revestides de sang. Entre la caigu-

da i la reconquesta de la Telefónica, passarem llargues hores d'angoixa. Al matí, hi havia un cel alt i blau, amb petits núvols blancs. A baix, els homes morien i mataben en un frenesi desesperat. La fina silueta dels nostres avions grisos — el sol els feia ro-

(Passa a la pàgina 6)

ILLA D'EIVISSA

El grup de les illes Pitiüses—Eivissa i Formentera—, englobat sovint en la denominació general de Balears, és el més distanciat geogràficament del Principat de Catalunya. Al sud i a l'oest de l'arxipèlag, les Pitiüses són més lluny de nosaltres que les Balears pròpiament dites.

La geografia, però, no mana damunt de l'esperit, no mana damunt de l'idioma. Els eivissencs han mantingut ben viu llur caràcter netament català. Pel cor i per la llengua són els insulars més fidels a la pàtria d'origen. Sota l'oblit superficial dels temps de provincianisme, ha restat encès l'antic caliu de la catalanitat.

Al cap de set segles de la primera conquesta d'Eivissa pels catalans—feta quan encara València no era conquerida—una expedició de catalans del Principat i del País Valencià, desembarcant pel costat del Pou del Lleó—com en el segle XIII—ha reconquistat aquella illa, que servia en la terra vella el triple segell històric de Fenícia, Cartago i Catalunya. I com en temps dels cartaginesos, Eivissa és avui una base naval.

Bé mereixia l'illa d'Eivissa que els milicians que hi han desembarcat fossin patriotes catalans. Bé mereixia que de bon començament de la reconquesta hi fos aplicat el nou ordenament social de Catalunya.

Ills nostra, hem dit a Mallorca. Illes nostres podem dir igualment a Menorca i Eivissa. No pas per domini, sinó per comunitat. Som els mateixos. Tots som uns. Ho som en la sang, en l'idioma—que és la sang de l'esperit—i en l'ideal.

Els patriotes catalans que aquests dies es troben a Eivissa no hi tenen el caràcter de simples allotjats. Són germans que, per l'alt interès de tots, passen una temporada a les cases familiars dels eivissencs.

Com s'ajunten ara els records del passat, les realitats del present i les esperances de l'esdevenidor!

L'any 1935 va fer set-cents anys que els catalans conqueriren l'illa d'Eivissa. Enguany fa sis-cents anys justos que hi morí el nostre gran cronista nacional Ramon Muntaner, el fill de la bona vila de Perelada, el company dels Almogàvers que anaren a Orient. L'ombra de Muntaner—nadiu del Principat, ciutadà de València, governador d'Eivissa—acompanya els braus lluitadors de l'expedició actual.

Han anat rodolant els segles, les generacions, les institucions, els règims. I mireu: Catalunya és Catalunya, i ho seguirà essent. I donant al nom de la nació el seu sentit ampli, hi comprenem, avui, com ahir, totes les terres continentals i totes les illes on és parlat el llenguatge català.

Els reis catalans han passat. Els reis espanyols també. El nostre rei és, temps ha, el nostre poble. Per això els expedicionaris que han desembarcat a Eivissa alen les banderes de la llibertat nacional i de la redempció social. I l'illa d'Eivissa se sent més catalana que mai enmig de la mar.

A. ROVIRA I VIRGILI

LES INDUSTRIES DE GUERRA A BARCELONA

El President Companys mostra als periodistes la primera bomba d'aviació construïda per les indústries de guerra de Barcelona

(Foto. Sagarra)

PORTUGAL HA ACCEPTAT LA PROPOSTA DE NEUTRALITAT

Losbo, 14. (Urgent). — El Govern portuguès ha acceptat les proposicions franceses relatives a la neutralitat davant els esdeveniments d'Espanya.

ELS OBRERS DE «LA HUMANITAT» ALS LLUITADORS CONTRA EL FEIXISME

Els obrers de LA HUMANITAT que en tot moment recorden els germans que amb heroisme combaten per terres d'Espanya per abatre d'una manera total el feixisme, s'han imposat el deure — per tal de socórrer els que lluiten per la llibertat i per la República — de contribuir a una subscripció que obriran en els seus tallers i a la qual cada setmana destinaran una quantitat del jornal que perceben.

VISCA LA REPUBLICA!!!

Un prec dels treballadors del ram de Publicitat del C. A. D. C. I. (U. G. T.)

Per a les víctimes del feixisme

L'ACCIO CIVICA A LA RERAGUARDA

Per a les víctimes del feixisme

Subscripció de LA HUMANITAT

Relació de donatius rebuts a l'administració dels diaris LA HUMANITAT i L'ÚLTIMA HORA per a l'elaboració de l'Oficina de Serveis Centrals de Governació, destinats a les víctimes del feixisme.			
Suma anterior	2.986/40		
Maria de Queralt de la rebaixa del lloguer del pis	25/		
Ramon Esteve	25/		
Maria Villegut	25/		
Un grup de treballadors de la casa Landis	15/		
Joan Estadella Roquesaltes	25/		
Ventura Viuda	2/		
Carme Rocavert	5/		
Una nena catalana	25/		
Francesc Mas	5/		
R. Gavalda i Garcés	5/		
Avelina Aguilera	5/		
Des germans d'esquerra	15/		
Benedí Rius	2/		
Concepció Camprubí	2/		
Dionís Salís	7/		
Llorenç Baselga	7/		
Maria Camps de Salís	5/		
Teresa S. de Baselga	5/		
Francesc Liaviera	25/		
Dolores Solana	15/		
M. C. A.	25/		
Noguera i família	4/		
Fam. Bomsons, de Sant	5/35		
Permanent Henry	5/		
J. Raynal	25/		
J. O. D. a la memòria de Doris Ambs	200/		
J. G.	50/		
Rodolf Domingo Roig	10/		
Un petit industrial del carrer Coromines	25/		
Treballadors de la casa	25/		
Valentí Sala (primer donatiu)	45/		
Teresa Vallès	5/		
M. G.	5/		
Joan Castellví	1/		
Guillem Castellví	1/		
Gerent i Obres de la casa «Rivaton»	95/45		
El personal del Bar Nice	170/		
Treballadors de la impremta Clarasó: Secció de Caixes: Enric Marcel	15/		
Lluís Ortega	5/		
Sebastià Galtés	13/50		
Joaquim González	13/50		
Enric Carol	13/50		
Josep Modolell	10/		
Josep Maria Muñoz	13/50		
Francesc Clapera	13/50		
Joan Paris	8/		
Didac Garcia	5/75		
Antoni Caldeirer	10/15		
Marian Alcaide	9/		
Angel Diaz	9/		
Joan Claramonte	2/25		
Josep Claramonte	1/		
Vicenç Mir	1/		
Manuel Fontseca	4/10		
Climent	13/50		
Joana Pujol	4/50		
Suma i segueix	4.056/95		

Subscripció oberta per a les víctimes lleials del moviment revolucionari

Suma anterior	234.375/90		
Joan Tendes Claverol	50/		
Maria Castiella Claverol	25/		
Maria Tendes Castiella	15/		
Teresa Bernis Garcia	25/		
Associació de Dependents de Procuradors dels Tribunals de Barcelona	25/		
Cambrà de Corredors de Cotó Fiat	300/		
L. H. C.	5/		
Els obrers de l'Ind. G. T. de la Casa Rafael Figueres	37/		
Joan Roca	10/		
Josep Balaguer	100/		
Ex-Cas. Rogent	25/		
Josep Casanellas i Alegre	15/		
Associació Industrial E-lectrònica i annexos de Catalunya	1.000/		
Un dia d'haver del personal dels Serveis Hidràulics del Pirineu Oriental	1.043/50		
Esteve Florensa	25/		
Subscripció de la Casa del Poble i Somorrostro, d'Esquerra Republicana de Catalunya	129/		
Segona recaptada dels treballadors i treballadores de la Casa Pic i Aguilera	63/		
Suma i segueix	250.995/75		

Comitè Central de les Milícies Antifeixistes

Relació dels donatius rebuts per a la subscripció oberta per a les víctimes en la lluita antifeixista.

Suma anterior: Ptes. 362.638/95.

Antoni Carbó, 25; Oficina Auxiliar M. S. A. (secció Barcelona-Terme), 465; Els obrers «General Motors», 25/40; Petronila Oriol, 5; Enxerxa de Sanz, 2; Francesc Alguersuari Monclús, 500; Obrers dels Tallers «Nou Vulcan», 1.704/50; Germanat de Patrons Carriers, 5; Sant Antoni, 150; Milicians de Sant Joan Despi, 130; Fich Aguilera, 1.000; Subcomitè Milícies, 2n. grup Cases Barates Santa Coloma de Gramenet, 100; Comitè Antifeixista de Ruidoms, 25; Baldomer Rolet i Josep Pages, 20; Personal Tècnic nau «Sant Joan», 6n. dia de set, 174; Comitè Sant Julià Vilatorrada, 62; Primer maquinista, Joan Polquer, 60; Gerent de l'«Anònima de Pells», Enric Vila, 250; Pells, 5; Francesc Heredia, 15; Adon Gusch, militant d'Esparterass, 25; M. C. 50; Partit Nacionalista d'Esquerra, delega-

Comitè Escola Nova Unificada

Som pregats de publicar les següents notes:

«Hom prega a totes les delegacions establertes als districtes de Barcelona (ciutat), que envien una nota manifestant l'urc constitució, adreça i nombre de telèfon.

Ahuc, a efecte de rebre instruccions i el material necessari per al seu immediat funcionament, hauran de personar-se al local que ocupa aquest Comitè, Escola Nova Unificada, Claris, 90, de 4 a 5 de la tarda.

«Recordem als Sindicats i Ajuntaments de les comarques del Penedès (Vilafraanca), Conca d'Odena (Igualada), Manresa (Mataró i Arenys, Baix Llobregat (Sant Feliu), Vallès Oriental (Granollers), Vallès Occidental (Terrassa), Cardener i Bages (Solsona i Manresa), Berguedà (Berga), Ausona (Vic), Valles Central (Sabadell), Cerdanya (Puigcerdà), Ripollès (Ripoll), que tenen el deure d'enviar representació a Barcelona, el dia 18 d'agost, per tal de reunir-se a les 4 de la tarda, a l'Ajuntament, per a tractar de la constitució de les delegacions i sots-delegacions d'aquest Comitè.

«Als Sindicats i Ajuntaments de les comarques de Girona (Olot), Alt Empordà (Figueres), Baix Empordà (La Bisbal), Selva (Girona), que tenen el deure d'enviar repre-

ORRIO BAR - RESTAURANT
Cuina estívil baci i català
COBERTS D'ESTIU DES DE 250 PTES.
GRAN ESPECIALITAT A LA CARTA
OBERT TOTALA LA NIT
Consell de Cent, 255 BARCELONA Telèfon 34.120

LA SOCIALITZACIO DEL TEAIRE

Avui obren llurs portes els teatres de Barcelona

S'ha realitzat el somni de tots els elements teatrals. Atès la complexitat de l'organització teatral, ha estat difícil de fructificar totes les activitats que intervenen a la vida de l'espectacle. Animals tots per un enllaçat esperit social, s'han esvaït, aspirant, s'han esborrat, aurores, s'han premit, els llargs i ha estat possible el miracle que amb la reorganització única i mínima, amb fructuosa absoluta — de temps — enllaçat adomada — la gran família teatral enclauada en un programa de socialització, sense intervenció de capitalista, havent-se donat compte de la importància històrica i social de l'actual moment, es llança a renovar, en tots llurs aspectes, la vida del teatre.

Actors, maquinistes, escenògrafs, electricistes, dependents, artistes de varietats, autors, cantants d'òpera, No tots absolutament, van a treballar per al florent teatre de la ciutat. Fins ara el teatre ha estat una cosa morta, ofegada en les malles de la intriga, del capital i de la corrupció, i els obrers del teatre han reunit llurs esforços per a del-xondir-lo.

El Sindicat Unió d'Espectacles Públics, sincronitzat llur treball per a la pacificació dels espectacles i retornar a la ciutat el normal aspecte d'abeller que ha estat estragat pels facciosos, enemics de tota llibertat. No es tracta d'una renovació econòmica, sinó d'una renovació cultural, burguesa, espiritualment. D'establir burgesa a ocupar el lloc preeminent educatiu. Del teatre desaperçut, tot allò obse, vulgar i groller, el teatre s'ha purificat i deure i foragitarà d'ell tots els elements que confonen el marc de l'espectacle amb aparador de traficant o guixeta de bordell. No caldrà aclarir que en aquesta primera manifestació vital no podrà realitzar l'urc, a Urgel obrir els teatres, és imprescindible tornar la pau a la ciutat. El temps manca i no és possible d'organitzar els espectacles que cal ordenar al poble segons la norma depurada de tots llurs aspectes. No es pot, en poques hores, organitzar companyies, estudiar obres, muntar-les amb el respecte que el públic es mereix. Però es pot i cal, mancar a les llistes de companyies algun nom popular. No hi pot haver treball per a tothom, momentàniament. El Comitè Econòmic, atès la importància assignada a tots els elements del teatre, ha decidit que en llurs llistes aquells noms que no tenen altra ciutadania remunerada.

Cal, també, tenir en compte que les formacions artístiques que avui dissabte començaran a treballar no són les definitives. Seran renovades a mesura que la novitat que exigeix la vida de l'espectacle ho aconseguir.

Base de la reforma és aconseguir que després de la reforma que anava contra l'interès i la llibertat del públic.

Per tant, en els teatres es suprimen, des d'ara:

LA CLAUQUE.

LA REVENDA.

LA COMPTADURIA.

LA PROPINA.

L'ENTRADA GRATUÏT.

A totes les sales els serveis seran gratuïts.

Per a mostra de l'efort realitzat cal tenir en compte que des del edifici més cotitzat, com Hipòlit Lázaro, Marcos Redondo, Enric Borrás, i l'edifici l'obrer, treball més humil, té assignada una dieta de quinze pessetes a repartir del fons comunal, format per la recaptació de tots els teatres.

Aquest esforç cal que mereixi del poble de Barcelona la comprensió de llur ajut. El poble és l'amic i el poble que mana, igualitari en tot, i el poble que queda suprimit de totes les entrades de favor.

Tots els espectacles, a partir d'ara, però pagaran alguna cosa.

Als teatres que obren llurs portes són:

Teatre: Novetats: Líric castellà.

Teatre: Barcelona: Comèdia castellana.

Teatre: Polloroma: Comèdia catalana.

Teatre: Roma: Comèdia catalana.

Gran Teatre Espanyol: Vodevil català.

Teatre Apol·lo: Melodrama.

Teatre Nou: Líric català.

Teatre Victòria: Líric castellà.

Teatre Còmic: Revista.

Teatre Circ Barcelonès: Varietats.

Ençà de la propera setmana el Teatre Tivoli actuarà creant l'òpera.

Atès a les actuals circumstàncies, els teatres solament actuaran en funcions de tarda, i començaran a dos quarts de sis.

El Comitè Econòmic, no comptant amb cap recurs per a pagar l'anunci a la Premsa, es veu precisat a prescindir d'aquest important servei de publicitat fins que pugui satisfer-lo. Per aquest motiu, el Comitè prega a la Premsa i als lectors que propugnin tant com puguin la reobertura dels teatres de Barcelona.

La meitat de la recaptació total del que ingressi de les funcions d'avui, dissabte, serà per a engrandir la subscripció oberta per a les víctimes del moviment antifeixista.

El poble ajudarà aquesta campanya teatral que per primera vegada d'una manera totalitària es realitza a Espanya, plasmat el somni de la socialització del teatre.

TEATRES I CINEMES

Havent arribat a coneixement d'aquest Comitè Econòmic de Cinemes en Explotació (C. N. T.) que des de fa uns dies alguns indústries es presenten en establiments comercials demanant quantitats, segons ells, destinades a beneficiar la labor i l'efort de la nostra organització de la socialització dels cinemes, aquest Comitè advertex a tothom que començar en particular que ningú no és autoritzat per a demanar quantitats ni fer recaptacions, ja que la nostra organització compta amb els mitjans econòmics necessaris per a desenvolupar-se d'una manera digna tal com correspon a una entitat que explota els cent-dissat locals de cinema que actuen a Barcelona.

Hom avisa totes les empreses d'anuncis, bars i altres negocis que hi hagi establerts a les sales dels teatres perquè abans de començar el seu funcionament passin per les oficines d'aquest Comitè Econòmic, Plaça de l'Àngel, 3, telèfon 22684.

MAS & ROCA
CAMISERS
CAMISES ESPORT I VESTITS DE BANY, A PREUS BARATÍSSIMS
PORTAFERRISSA, 24 i 26
FONTANELLA, 16

Servei d'informació del P. O. U. M.

El P. O. U. M. posa al servei de les famílies un membre de les quals es trobi al front controlat pel partit uns grans oficines d'informació instal·lades a la Plaça del Teatre, 2, principal.

Al mateix temps es recorda que el servei de correspondència al front funciona amb tota regularitat.

SERVEI SANITARI EN PROIECTE

El P. O. U. M. té en cartera la instal·lació de sanatoris a diferents llocs de Catalunya i es preocupa amb preferència dels milicians i llurs famílies.

L'heroisme de la marineria republicana

«Llevo cuatro días que no sé lo que es pegar un ojo, pero estoy pasando los más felices de mi vida»...

Un mariner del «Cervantes» ha escrit al seu pare la carta que reproduïm, en la qual, amb una emoció senzilla, conta els primers moviments de la reacció de la marineria contra els caps traidors, conservant els vaixells per a la República i assetjant al Marroc els militars facciosos.

«Salimos de El Ferrol a toda prisa; nos dijeron los jefes que íbamos a Ceuta a unas fiestas, pero a la altura de Lisboa los cabos de radio recibieron una noticia del Ministerio de Marina que decía a la dotación del «Cervantes» tuvieron cuidado con los jefes y oficiales, pues se preparaban para un movimiento fascista. Nosotros, sin aguardar más, nos apoderamos de las armas y municiones y nos dirigimos al puerto deteniendo desde el almirante hasta el contramaestre de viveres. Los encerramos a todos e hicimos un registro en la cámara del almirante, donde encontramos documentos del comandante Franco que ordenaba estar listos para las diez de la noche, hora de dar el golpe. Los prisioneros quedaron durmiendo en el suelo y comiendo rancho. Entonces telegrafiamos al «Ajame» diciéndolo lo que había; en este barco hicieron lo mismo que nosotros, pero mataron al tercer comandante y a un teniente de navío porque se resistieron. En el destructor «Churruac» también han matado al comandante. Nosotros hemos telegrafiado al ministro. Contéstelo diciéndole que la dotación del «Cervantes» podía proceder como mejor le pareciera.

Saliendo de Tànger para Gibraltar con objeto de cargar petróleo nos arrojaron dos bombas, pero en seguida los hicimos seis disparos con los antiáereos y los hidros desaparecieron. Estamos en Gibraltar, y en cuanto hagamos petróleo saldremos para Ceuta con la intención de echarla «abajo»; iremos el «Cervantes», el «Libertad», el «Jaime», el «Ferrández», el «Churruac», el «Sánchez» y cinco submarinos. Hemos encontrado al «Oficio», que estaba a favor de los facistas, y le dijimos: «Si no te rindes, haremos fuego»; y con las mismas se pegó a nuestro costado, con lo cual le quitamos el petróleo, comimos a los jefes y marinería, y se los dimos al «Libertad» para que los encerrara.

Llevo cuatro días que no sé lo que es pegar un ojo, pero estoy pasando los más felices de mi vida al ver todos los canallas que nos llevaban a la muerte, encerrados como cerdos. Tenemos una bandera que dice «Viva el Frente Popular», para izarla en el primer puerto que entremos. Con esta fecha embarcamos un teniente de navío que viene mandado por el ministro para que se haga cargo de la Escuadra; pero nosotros, no fiándonos, por si las moscas, le pusimos un telegrama al ministro que decía: «Hace tres días la dotación tomó el mando del barco; así es que la dotación se lo tiene que entregar directamente al Gobierno. Aceptamos al teniente como un marinero más.»

ELS ESTUDIANTS CONTRA EL FEIXISME

DE LA F.N.E.C. les onze, al local de la Federació, pavelló anexe a la Universitat de Barcelona.

Són convocats els companys de l'Escola de Comerç que vulguin adherir-se a l'Associació d'Estudiants Mercantils de Catalunya, per l'estatut de l'Associació (local de la F. N. E. C.), segon pis, a partir del dia 15, d'onze a una del matí.

DE LA FACULTAT DE FARMACIA Els estudiants de Farmàcia són pregats que el dissabte, dia 15, passin pel local de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya (canal d'Aribau - Plaça Universitat), per tal de tractar d'un assumpte que els interessa.

Hora: de cinc a set de la tarda.

DE L'ESCOLA DE BELLES ARTS El Comitè d'Alumnes de les Escoles de Belles Arts (Llotja), prega a tots els alumnes de l'esmentada Escola, que passin el més tard avui, dissabte, per a la nova secretaria de l'Associació, situada a l'Escola Superior de Belles Arts de Catalunya (Casp - Girona), F. N. E. C.

MOVIMENT SINDICAL La F. N. E. C. (U. G. T.) convoca els companys que s'interessin per la integració dels estudiants en el moviment sindical a la reunió que tindrà lloc el proper diumenge, a

LA SUBSCRIPCIO DEL C. A. D. C. I.

Cada dia augmenta el nombre de treballadors mercantils que passen pel nostre Casal per tal de lluitar les quantitats recaptades amb destí a la subscripció oberta pel C.A.D.C.I.

Estan ja en poder dels delegats i Comités de casos els fulls impresos per subscripció.

Tots els socis del C.A.D.C.I. responen, com era d'esperar, a la crida feta pel Consell Directiu en portar a la pràctica acord de la darrera Assembla.

Alguns associats ens han donat compte d'una mala barba que va en caminada a crear una confusió que podria deslluir l'èxit de la subscripció oberta. El Consell Directiu ha de sortir al pas dels que intenten realitzar aquest elements, i fa patent el següent:

I. La subscripció està oberta per acord dels milers de socis que emplenaren la sala d'actes durant l'Assembla General del dia 2 del mes que som.

II. La subscripció és obligatòria i hi han de contribuir tots els treballadors mercantils en la forma següent: mossos, ordenances, cobradors serenos, etc., amb el total de l'augment del 15 per 100, corresponent a dues setmanes; dependents, cal-

xers, viatjans, comptables, encarregats, etc., d'un i altre sexe, amb el total de l'augment del 15 per 100 del mes d'agost.

Empliat que no han estat afectats per l'augment del 7 per 100 guanyat en l'última Assembla, el General ni pel 15 per 100 esmentat en el Decret de la Generalitat; aquests, han de contribuir, com a mínim, amb l'import d'un dia de sou.

Esperem que no hi haurà vacil·lacions en el compliment d'aquests acords. La Comissió encarregada de la subscripció prendrà les mesures adequades per tal que cap element egoista no pugui eludir-ho, car això l'aportació de la subscripció — no és res amb comparació amb l'efort i l'heroisme que vénen desplegant els associats que fideles l'historial del C.A.D.C.I. han agafat les armes i des dels primers moments lluiten als fronts d'Aragó i Mallorca.

Treballadors mercantils! Pels famílies dels nostres companys calguis i de tots els que estan lluitant contra el feixisme contribuïu a la subscripció i denuncieu els emboscats que intenten botocar-la.

La Comissió pre-subscripció del C.A.D.C.I.

Els serveis dels Ferrocarrils Catalans

El Comitè Directiu d'aquests Ferrocarrils Catalans es compla a posar a coneixement del públic que, des del moment de la incautació de tots els serveis que constitueixen les activitats d'aquesta xarxa ferroviària, portada a terme pel seu personal sota l'organització dels Sindicats afectes a la Confederació Nacional del Treball (F. N. I. F.), Unió General de Treballadors (S. N. F.), es veu prestant de fals regular el servei de trens de viatgers i de mercaderies. Per tant resten establertes, en allò referent al servei de viatgers, les comunicacions següents:

Sorides de Barcelona per a Manresa i dies considerats com a festius resen: 6'00, 7'55, 8'25, 9'40 (diumenges i dies considerats com a festius) 13'30, 13'50, 13'50, 17'15, 18'30, 19'00, 20'05 (fins a Olesa).

Sorides de Manresa per a Barcelona. — 5'21 (diumenges i dies considerats com a festius) — 7'10, 8'22 (des de Manresa Alta), 9'38, 12'42, 16'03, 18'28.

Sorides de Barcelona per a Igualada. — 6'00, 8'25, 13'50, 17'15, 19'00.

Sorides d'Igualada per a Barcelona. — 6'10, 7'55, 12'30, 18'19.

Sorides de Barcelona per a Sitges. — 8'25, 13'50.

Sorides de Sitges per a Barcelona. — 11'45, 17'25.

Sorides de Barcelona per a Guardiola. — 6'00, 8'25 (diumenges i dies

considerats com a festius) — 13'50, 17'15 (fins Olvan-Berga).

Sorides de Guardiola per a Barcelona. — 5'13 (des d'Olván) — 6'42, 12'54, 14'56 (diumenges i dies considerats com a festius).

Sorides de Barcelona cap a Sant Boi. — 5'40, 8'40, 7'15, 7'55, 8'40, 9'40, 10'15, 10'40, 11'50, 12'20, 12'40, 13'20, 14'10, 14'40, 15'00, 15'40, 16'10, 16'40, 17'40, 18'30, 19'10, 19'40, 20'05, 20'35, 21'00, 21'40.

Sorides de Sant Boi cap a Barcelona. — 5'00, 6'15, 6'50, 7'45, 7'55, 8'15, 8'15, 10'15, 11'05, 11'28, 12'15, 12'55, 13'20, 13'45, 14'15, 14'37, 15'15, 15'45, 16'15, 16'48, 17'15, 18'05, 18'40, 19'15, 19'35, 20'35, 21'15.

El Comitè Directiu

TRAIDORS!

Han estat posats a disposició del Jutjat especial els caporals de l'exèrcit Maties Riera, Climent Tarrés i Joan Molel i el sargent Manuel López Sánchez, acusats d'haver lluitat a favor dels facciosos durant la passada revolta.

Els quatre han passat al vaixell «Uruguay».

la humanitat

La marina mercant amb la República

La persecució del "Cristóbal Colón" per les forces sublevades

Hem tingut ocasió de parlar amb Jesús Portabella, major dom del transatlàntic "Cristóbal Colón", a l'arribada al port de L'Havre. Aquest transatlàntic és un dels millors i més perfectes de la marina mercant espanyola, no solament per la seva capacitat, sinó per tractar-se d'un vaixell construït de tal manera, que permet el seu equipament immediat com a element de guerra.

LA NOTICIA DE LA SUBLEVACIÓ DE L'ARCADE
El 24 de juliol, quan el "Cristóbal Colón" retornava a Espanya amb un important carregament de quèviures, via Vigo i La Corunya, rebé la notícia de la rebel·lió sublevada. El vaixell, aleshores, va rebre l'ordre de dirigir-se a l'Argentina, però el 28 de juliol, quan ja estava a l'altura de l'Argentina, rebé l'ordre de tornar a Espanya. El vaixell, aleshores, va rebre l'ordre de dirigir-se a l'Argentina, però el 28 de juliol, quan ja estava a l'altura de l'Argentina, rebé l'ordre de tornar a Espanya.

RUMB SOUTHAMPTON I L'HAVRE
Per les costes del Cantàbric, els vaixells havien muntat una guàrdia per tal d'apresar el "Cristóbal Colón", vaixell que pensaven utilitzar per al transport de material de guerra. Les forces del terç, des del Marroc a la Península, i les forces de l'Armada, des de l'Atlàntic fins a l'Indi, buscaven el vaixell. El 10 d'agost, el "Cristóbal Colón" arribà a l'Argentina, però el 12 d'agost, quan ja estava a l'altura de l'Argentina, rebé l'ordre de tornar a Espanya.

RIVAS CHERIF A BORD DEL "CRISTÓBAL COLÓN"
Entre els sis-cents passatgers que anaven a bord del "Cristóbal Colón" cal destacar la figura de l'escriptor Rivas Cherif, amic de l'Armada, i l'escriptor Manuel Azaría, el qual retornava de les repúbliques sud-americanes, on havia anat amb l'actriu Margarida Xirgu, que actualment porta a cap una interessant tournée teatral per terres americanes.

Cal treure els draps blancs de balcons i finestres... i posar-los on hi hagi pisos per llogar

El conseller de Governació, senyor Espanya, ha disposat que siguin retirats de tots els balcons, finestres i altres llocs els draps blancs que alguns veïns hi posaren en produir-se, fa tres setmanes, els fets provocats per la sublevació feixista.

Serà enderrocada la presó de dones

El treball començarà la setmana vinent

Ahí, al matí, l'alcalde senyor Pi i Sunyer va parlar breument amb els periodistes que fan informació a l'Ajuntament.

Ja n'ha caigut un d'ells

Ha estat detingut el general — ex-ara —, Fernández Heredia. Aquest nom potser ens dirà poca cosa, perquè, llamentablement, el poble té poca memòria.

Voluntaris per anar al front

Procedents de Tortosa i de Tarragona arribaren a la nostra ciutat una trentena de voluntaris per a inscriure's a les milícies que lluiten en el front aragonès.

JUSTICIA DEL POBLE

Un cap de milicians de Menorca afusellat per haver comès un acte de deshonora amb una infermera

Sense vacillar un capità, íntim amic de l'acusat, el lliurà a les milícies

De com obren els milicians i com apliquen la més estricta justícia, donem a conèixer el següent fet que anem a relatar, correut ja la setmana passada a Menorca.

A Ciutadella, poble de l'illa, es succeïa el moviment sediciós sense necessitat de disparar un sol tret. Ni tan sols s'arribà a proclamar l'estat de guerra. Quan el capità que comandava la companyia destacada a Ciutadella rebé del Govern Militar de Maó l'ordre de proclamar la llei marcial, no s'atreï a fer-ho da-

EL CONTRAST ENTRE DOS PORTS
Finalment, el "Cristóbal Colón" arribà a Southampton, un dels ports anglesos de més tràfic, on la dotació del vaixell topà amb infinites dificultats per al proveïment alimentari, al règim, al faret, objecte d'una rebuda apoteòsica. En aquest port continuà ancorat, encara, el "Cristóbal Colón", vaixell que els facciosos ambicionaven i que, malgrat tot, s'ha mantingut entusiàsticament afecte a la República.

DUES ANECDOTES I FINAL
En rebre's a bord la notícia del criminal intent feixista, un dels passatgers no pogué amagar la seva satisfacció i tractà de fer propaganda entre els tripulants, els quals contestaren la seva provocació tan- to en un dels cambrois per a desembarcar-lo, després, en un dels ports lleials.

LA CASA CATALANA ÉS INVIOABLE
Un dels principis característics de l'antiga legislació de Catalunya era formulat així: "La casa catalana és inviolable, i el seu refugi dels ciutadans."

Heus ací com la nostra terra prenja, ja en segles passats, una posició d'avantguarda en l'establiment de les llibertats polítiques i individuals. El respecte a la casa, al domicili, és un dels signes de la civilització. Hom ha dit que el grau de llibertat d'un poble pot amidar-se per les garanties que hi té el domicili privat.

LA CORONELA "DOÑA URRACA" COMANDA UN GRUP DE FRARES

Entre els facinorosos de les partides feixistes, a més de Cañero, el "torero" que fou expulsat de l'exèrcit, figura la invicta "doña" Maria Teresa Urraca Pastor, la sirena dels tradicionalistes. Actua com a coronela dels freres que corren per la serra de Còrdova, com els bandits d'antany.

PERIODISTES MADRILENYNS A BARCELONA

Ahí, a la tarda, a l'estatge de l'Agupació Professional de Periodistes (U. G. T.) el comitè permanent de l'entitat va rebre la visita d'un grup de milicians pertanyents a la premsa de Madrid, del qual formen part onze companys periodistes.

Ha amarat un avi a l'Ebre - Incautació del local de la Lliga

Tortosa, 14 (per telèfon). — Aquesta tarda en passar per sobre la nostra ciutat de retorn del front aragonès, un hidro de la base de Barcelona, a conseqüència d'una avaria sense importància al motor, s'ha vist obligat a amarat sobre l'Ebre.

LA COLUMNA "CASAS SALA"
"Actuació valencianista d'Esquerra" assabentada de l'assueltament del diputat per Castelló Francesc Casas Sala, al qual acompanyaven uns milicians nostres en la seva lluita contra el feixisme per terres de Terol, ha acordat adherir-se a la iniciativa del Partit Republicà d'Esquerra (Izquierda Republicana), d'organitzar una columna sota el nom de "Casas Sala", la qual es dirigirà des de Tarragona fins a Terol.

EL DIPUTAT MANUEL GALÉS CAP DE LA COLUMNA DE TARRAGONA
L'esperit i la moral dels nostres homes és magnífic

Al Palau del Parlament els periodistes tingueren ahir ocasió de conversar amb el diputat al Parlament català, senyor Manuel Galés, al qual demanaren detalls de les operacions que la columna de Tarragona realitza al front aragonès.

EL BOMBARDEIG EFECTUAT CONTRA LARRAIX FOU MOLT IMPORTANT
Rabat, 14. — L'Echo Marocain, dona detalls del bombardeig realitzat per l'esquadra espanyola contra Larraix.

COMITE CENTRAL DE LES MILÍCIAS ANTIFEIXISTES COMITE SANITARI

Butlletí del 14-8-1936.
Ha estat dit per algun periòdic local que el doctor Jaume Agudé i Miró és el president del Comitè Sanitari de les Milícies Antifeixistes. Això és degut a un error comprensible per manca d'adaptació a les normes actuals.

ES DEMANA L'OBERTURA DEL PARLAMENT ANGLÉS

Els successos d'Espanya són la causa
Londres, 13. — El partit comunista britànic ha sol·licitat del senyor Baldwin que convoqui urgentment el Parlament degut als successos que estan passant a Espanya.

Informació de l'estranger

Impressió d'un corresponsal francès sobre el Llevant espanyol

París, 14. — El corresponsal francès de l'Agència Fabra, senyor Christian Ozanne, ha fet una visita a les principals províncies de llevant. En ells regeix normalment el poder del Govern de la República.

L'AMBAIXADOR FEIXISTA DE BERLIN VICTIMA D'UN ATAC D'EUFORIA
La policia berlinesa va expulsar Agramonte de l'Ambaixada

xada espanyola, que en substància difereixen de les primeres informacions sobre el particular.

Importants declaracions d'Azaña a "La Dépêche"
Tolosa, 14. — "La Dépêche de Toulouse", publica un interviu concedit a un dels seus redactors per S. E. el President de la República espanyola, don Manuel Azaña.

EL GOVERNAMENT

L'ACTIVITAT D'UN SUBMARI GOVERNAMENTAL
Foren enfondrades dues embarcacions

A ALGERIRAS, LES DESTROGES FETES PEL BOMBARDEIG DEL «JAIME I», SON IMPORTANTS

Gibraltar, 14. — Hom sap que les granades llançades sobre Algerira pel «Jaime I» destruïren totalment les casernes d'Infanteria i l'ala dreta de l'Hotel Cristina.

ES DEMANA L'OBERTURA DEL PARLAMENT ANGLÉS

Els successos d'Espanya són la causa
Londres, 13. — El partit comunista britànic ha sol·licitat del senyor Baldwin que convoqui urgentment el Parlament degut als successos que estan passant a Espanya.

ells el d'Indústria, que ho faria so-
bre temes importants. Per tant, des-
mà continuarà el Consell a les cinc
de la tarda.

ells el d'Indústria, que ho faria breves i importants. Per tant, no de la continuària el Consell a les ciutats de la tarda,

El ministre de Finances abandonar el Consell digué als periodistes que la major part del tractat al Consell estigué dedicat a les formacions per aquells ministres que no pogueren informar-se de la mateixa cosa dels ordenaments.

PRESIDENCIA. — Dos expedients de tramit.

MARINA. — Expedient sobre adquisició de motors.

OBRES PUBLIQUES. — Es prengué un acord relacionat amb la

ESTAT.—El ministre donà compte que havent-se efectuat ja la total depuració del personal que pertany a l'esmentat Departament, tots els funcionaris que queden defensens el règim amb absolut zel i lleialtat.

GUERRA.— Acord sobre la manera d'expedir els lliuraments i realitzar la intervenció de la justificació de les despeses derivades de les circumstàncies. A més, hi ha dues propostes relacionades amb el

mandament de dos cossos.

El ministre de Finances ha fet una pausa i ha afegit que el Govern s'ocupa amb tot interès de l'ampliació del decret de lloguers i algunes reformes del mateix decret per tal de no causar perjudici a certes institucions benèfiques, els recursos

FINANCES. — Un detall ampli-
sim sobre un decret respecte a ven-
ciment de cupons del Deute Públic
corresponents al 15 de l'actual i dels
quals es donarà coneixement immen-
diat en vista de la imminència

També s'ocupa el Consell d'altres decrets relacionats amb la prorroga de la moratòria i el de les operacions que poden realitzar-se amb valors mobiliaris i immobiliaris i en relació amb els drets reals.

Un periodista li pregunta si continuarien suspeses les sessions de

El senyor Ramos contesta que con-
tinuarien les vacances, però per des-
comptat que en el decret de pròmo-
ga de moratòries s'augmentarien
excepcions al criteri restrictiu que
s'ha vingut observant per tal de

nar la impressió de millores que respon a la realitat de les circumstàncies. El que desitjo — afegi — que pugui arribar-se el més aviat possible al restabliment de la normalitat econòmica i financera.

Acaba dient que demà a les cinc
la tarda continuaria el Consell
Ministres perquè despatxessin
ministres que no ho han pogut
avui.

Massa fusells a la ciutat

Madrid. — «El Socialista» dijo: «Hay demasiados fusiles en Madrid, y esto no puede ser. En Madrid, no son necesarios. En Madrid no debe haber sino los indispensables, es decir, los que se necesitan para mantener las guardias y para el servicio

de vigilancia que funciona normalmente.

Los demás fusiles son precisos en el frente, es decir, donde no están inactivos.

Cada fusil, en las líneas de fuego significa un elemento eficaz en

lucha que se está sosteniendo; y fu
ra de ellas no expresa sino una t
ria o lo que es au npeor, una fal
de actividad organizadora o una i
previsión.»

**ENCARA QUE GIL ROBLE
VULGUI DECLARAR-SE
INNOCENT**
Cada dia se temen más...

Madrid. — Per gestions practi-

cia Altadell i Pedrero s'ha posat a comprovar la intervenció de determinats elements de l'Estat Major del Ministeri de la Guerra a la sublevació feixista. Els complicats semblen que eren, entre altres, els

nents coronels Huguet de Torre Baygorri. El primer és íntim i confident de Mola.

Les milícies s'han incautat també de la correspondència de Baygorri que actualment és amb l'enemic segons general facciós.

bla que al Nord. De puny i lleta de Baygorri s'han trobat unes instruccions tàctiques per a la presa de Madrid.

Tant Huguet com Baygorri sentien que els seus soldats eren els únics que podrien prendre dels generals sublevats de nord i sud. Per això, a més de dirigir per les seves pròpies ordres les operacions, van enviar a Madrid, per les persones que havien de

gir el moviment a les diverses guarnicions de províncies. Entre els menaments s'h atrobat el del coronel Aranda que traïdonà els elements del Front Popular d'Oviedo que, com es sap, es troba en aquest

**EL SENYOR TOMAS I PIERRE
S'ENTREVISTA AMB EL PRE**

SIDENT DE LA CAMBRA

Madrid, 14. — Acabada la reunió de la Diputació Permanent de la Corts passà al despatx del president del Congrés el sots-secretari de Sanitat i president de la minoria.

L'entrevista del president de Cambra amb el sots-secretari de Sanitat durà prop d'una hora.

més de cent detencions
Madrid. — Ahir s'efectuaren més de cent detencions. Entre elles figura la del director d'un Banc important de Madrid, al qual se ocuparen armes i documents molt

e | quics comprometedors.

A . . .

VISCA LA REPUBBLICA!

!! Tots els republicans llegeixen cada dia LA HUMANITAT

La cooperació i el futur de Catalunya

En produir-se qualsevol pertorbació fonda en l'economia d'un país, d'una manera instintiva, gairebé podríem dir-ne fatal, la mirada dels perjudicats, especialment de la classe proletària, es dirigeix vers la cooperació. Sense conèixer d'una manera exacta la teoria econòmica del cooperativisme i menys encara el seu caire tècnic i pràctic, en té prou amb saber que la cooperació, en general, va contra tota mena d'exploatacions, perquè aquesta aparegui pot a solució de tots els problemes.

L'instint popular, no s'erra tampoc en aquest cas, però, perquè tal aspiració es vegi complerta, cal, en primer terme, encarrilar-la, si volem establir-nos desenganys i pèrdues de temps a conseqüència de seguir rutes equivocades.

La fantasia i la improvisació són els perills més grans per a fer una tasca positiva. El període d'assaig ha passat ja fa temps, i en el moment arreu del món amb exemples pràctics de tota mena de cooperatives, des de la petita institució rural que proveeix de queviures i articles indispensables als habitants d'un poble o vila, fins a les grans societats que monopolitzen a profit dels consumidors, o sigui del poble en general, branques importantíssimes de la producció, com succeïx amb l'energia elèctrica a l'excoslovàquia, on pot dir-se que està completament cooperativitzada, tant en el subministrament de llum com en el de la força motriu, o amb la producció de farina a Suècia. Seria una tàctica guileia, doncs, prescindir de l'experiència aliena, per a embrancar-nos en tantes i divagacions de caràcter teòric, en comptes de seguir en la nova estructuració de la nostra economia, l'exemple dels que ens han precedit.

Sortosament per a nosaltres, quan es tracti de cooperativitzar un servei públic, i moltes de les indústries privades, el problema se'n planteja, no en la forma d'estudiar el que cal fer, sinó en la d'estudiar el que han fet els altres. Les diferències fil·les de circumstàncies locals, a les quals cal adaptar-se, són menys importants del que semblen. Les normes generals de la cooperació, tenen un caràcter universal i el mateix s'apliquen a la Rússia soviètica que a Holanda o al Canadà. En conèixer a fons aquestes normes i en saber-les aplicar inexorablement, té la clau de l'èxit. Sense necessitat d'estudiar detalladament el movi-

ment cooperatiu de cada país, n'hi ha prou amb conèixer el volum de la cooperació i la seva antiguitat, per a poder assegurar d'una manera indubtable, si l'organització i les diverses societats han seguit aquelles normes generals o s'han regit per altres, filles de la fantasia, de la improvisació o de prioritismes doctrinals. Quan un moviment compta amb llarga durada i roman estacionari, sempre veurem que es troba en el segon cas.

La cooperació no és una cosa abstracta, filla de l'impuls generós d'un filantrop, sinó un fet viu, i com tots els fets de caire econòmic, té les seves lleis de les quals no és possible apartar-lo sense el perill de fer-li perdre tota l'eficàcia. Les iniciatives millor intencionades corren el risc d'ocasionar-li greus perjudicis quan violenten la seva manera d'ésser. L'exemple de Rússia, cal tenir-lo sempre present. Aprofitant la força organitzativa, al començament del règim soviètic, es volgué transformar-la en organisme estatal, establint la cooperació obligatòria. Tot hom havia d'ingressar en les cooperatives de consum, i aquesta mesura, en comptes de produir un creixement formidable en la potencialitat de les dites cooperatives, donà com a resultat una confusió i un desordre tan gran, que de no haver-hi posat remei, haurien acabat desapareixent o convertint-se en organisme burocràtic mort. Potser en un altre país, la tossuderia dels legisladors, creient-se a mantenir una disposició equivocada, hauria acabat en una catàstrofe, però aquell geni organitzador que fou Lenin, es donà tot seguit compte del perill, i feu una altra cosa, fent que es retornada a la cooperació la seva llibertat d'acció, acontentant-se amb la intervenció política dels soviets, que lluny d'entrebancar la seva actuació econòmica, li donà tota mena de facilitats. I d'una manera indirecta, aconseguí el que no s'hauria aconseguit amb l'estatització: centuplicar la seva potencialitat i fer de les cooperatives l'organisme central de l'economia del país.

Es necessita, doncs, per a treure de la cooperació tot el rendiment de què és capaç, saber concretament el que pot donar i la manera de fer-la-hi donar. En altres paraules: on es va i com s'hi va.

Es necessita, doncs, per a treure de la cooperació tot el rendiment de què és capaç, saber concretament el que pot donar i la manera de fer-la-hi donar. En altres paraules: on es va i com s'hi va.

J. VENTOSA I ROIG.

La justícia de la República

Feia més de noranta anys que no s'havia afusellat cap general

Des del 1841, que fou afusellat Diego de León, no havia estat executat a Espanya cap general. Els militars del segle XIX i XX delinquen moltes vegades, alçant-se contra l'Estat, però mai no sofríren el càstig meregut. Gaudíren sempre d'una absoluta impunitat.

Durant noranta-cinc anys hi ha hagut molts pronunciaments.

D'O'Donnell, de Martínez Campos, de Primo de Rivera, de Sanjurjo... Triomfants o derrotats, cap no va pagar amb la vida l'alcament contra el poble. Uns foren condemnats a mort, però sempre arribava l'indult.

Per això els generals jugaven alegrement, segurs que no podien perdre.

La tradició, el costum, la impunitat, han acabat. La República fa justícia. Serena, imparcial, però implacable.

Delegació d'Hisenda

Cal pagar els impostos!

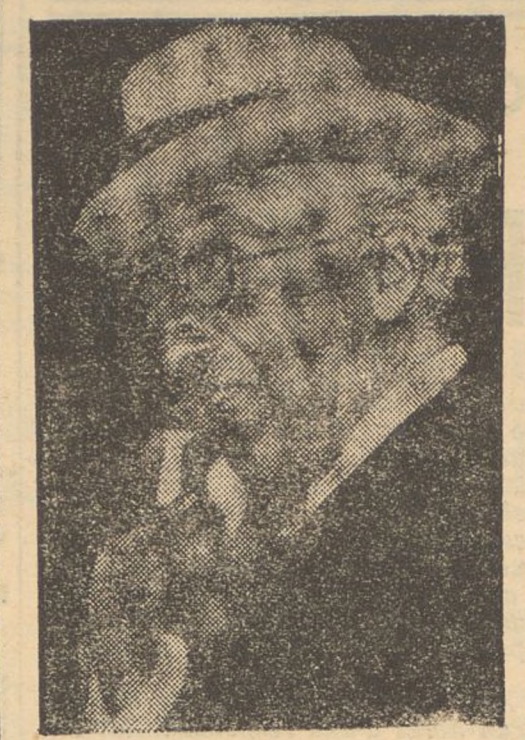
Es deure primordial dels contribuents — quan el poble necessita de tots els recursos per a la defensa i les masses populars donen llurs vides per al règim — ingressar a la Hisenda pública les quotes dels impostos que els corresponguin.

Es recorda, doncs, a tots aquesta obligació, avui més sagrada que mai; i les ofícines d'Hisenda procediran a prendre les mesures necessàries per a l'execució en els casos en què no hi hagi justificació excepcional de retard, en bé dels mateixos interessos del poble treballador.

Un negre condemnat a la forca, als Estats Units

Owensboro (Kentucky), 13.—A presència de deu mil persones ha estat penjat el negre Rauney Bethea, de 22 anys. Havia assassinat una dona blanca de 70 anys.

ALCALA ZAMORA A PARIS

Un dels principals causants de la tragèdia que plana avui per les terres d'Espanya és aquest home que fou President de la República. Ex- traïem la foto d'un periòdic francès del Front Popular el qual transcriu unes manifestacions de l'ex- President, segons les quals es va desentendre de la política en ésser foragitat de la Presidència. «No sembla a una banda ni a l'altra» sembla que digué. El comentari del col·lega francès és just: Els Presidents com Alcalá Zamora no serveixen més que per a fer perdre les repúbliques

BENGALÉS DE GUERRA

CASES SALA

Ja ho tenia entès, amic, que feies nosa a molta gent, a les comarques castellonenses. Eres un triestru, un host incommode per als cànecs, els terratinents i els capellans filofeixistes o superfeixistes. M'ho varen dir a cau d'orella aquell diumenge d'agost del 1934, que amb Tomás i Piers vinguérem a inaugurar tres grups escolars a Alcalá de Chisvert.

M'ho varen dir a cau d'orella: «El vostre amic perill. Hi ha gent que li té jurada». I fins en digueren noms que no reïne, el cap de dos anys. De la província de Castelló, algú o alguns en volien fer un feu de la reacció, una lludriguera més de reptils reaccionaris, dignes hereus d'aquell «Tigre del Maestrat» de funesta recordança. Tu els destorbares; tu, exiliat de Barcelona per la Dictadura, sembraves al bell país, fronterer i germà, llavors de rebel·lia, de fervor democràtic, de dignitat obrera i humana. La gent, a Benicarló, com a Alcalá, com al cap i casal de la província et volia massa, t'escoltava massa. I els corbs pacífics: sotjaven l'hora favorable.

I l'hora els hi brindada la guerra, amb una traïció de via estreta per afegir al gran crim del dia 19. Duen que et varen afusellar. Afusellar-te a tu... Tot cordialitat, i seny, i bonhomia... Confesso que la veritat m'es massa dura, que em resistixo a creure-la. I tanco els ulls i diria que encara ets entre nosaltres, en aquell sopar germaniòl que et dedicàrem fa pocs mesos a l'Esport...

No vull creure — encara!!! — que siguis mort. Però si ho ets, a Alcalá de Chisvert hi ha encara en peu el grup escolar que porta el teu nom, i és el millor monument que podia erigir-se a un home com tu. Un fogar d'ensenyament, de civilitat, de cultura, que arranqui els infants de les urpes dels clergues que coqueven Cabrera i en faci homes i ciutadans com eres tu.

J. M. FRANCES

tercera d'Esquerra Republicana, situada al carrer de les Corts Catalanes, 631. Es formaren dues presidències: una, per als familiars del finit i una altra per a les autoritats i representacions dels Partits i organitzacions obreres.

En aquesta última presidència hi vèrem l'honorable conseller de Treball de la Generalitat i comissari de Defensa, senyor Pruners; els consellers municipals senyors Altaba, Junyent i Escofet, Jaume Miravittles i Pong, pel Comitè Central de Milícies antifeixistes. El doctor Antoni Trias Pujol. També hi havia representacions de totes les organitzacions polítiques i obreres. Obria la comitiva un piquet de les milícies d'Esquerra amb el fusell a l'espatlla i amb les seccions de metralladores i morters.

Una gran gernació volgué acompanyar a la seva darrera estada Bach de Roda, espill de militants i home enter en tots els moments de la vida.

SILUETES DE LA CAMPANYA

Telefonistes al front aragonès

Entre els que als diversos fronts de campanya lluiten per la República i per la llibertat, cal destacar els que, d'una manera anònima però heroica, posen la seva vida al servei del més noble dels deutes: Aquests soldats anònims de la Catalunya esforçada i vencedora són els telefonistes, homes que escampant la xarxa comunicativa, unint els fronts de combat i posant aquests en contacte directe amb les ciutats i viles reconquerides pels exèrcits republicans, contribueixen tant al triomf definitiu i immediat de la causa republicana, com els que al front lluiten amb les armes a la mà. Perquè una arma, potser la més poderosa de totes les armes, en aquestes hores cruentes de lluita aferrissada i persistent, és el telèfon.

Per l'elogi del telefonista anònim, si no oblidat, poc considerat a l'hora de la victòria, és una obligació que cal que els que segueixen pas a pas les incidències de la lluita coneguin l'esforç que al front de batalla porten a cap, amb una abnegació exemplar, aquests homes que, amb la veu de tots els fronts a la mà, escampen la bona nova arreu de la República i són els artífexs executors de la tàctica guerrera que, en un futur immediat, ha d'abatre la incivil resistència del feixisme criminal que s'ha alçat en armes contra la integritat de la pàtria.

Els telefonistes que al front aragonès lluiten al costat de les forces lleials són — valgui la imatge — els consolidadors de la victòria. I ho són perquè ells, una vegada les milícies han aconseguit d'apoderar-se de noves posicions a l'avangada, camí de Saragossa, on els rebels cauran sota el pes de la justícia republicana, són els encarregats de posar novament en contacte amb els pobles lleials, les terres recuperades a la causa de la República. I són, també, els lluitadors anònims que aixecant la bandera de les comunicacions, que és bandera de triomf i de lluita alhora, lluiten en una comunitat controlada de batalla, tots els fronts en lluita.

Gloria, doncs, als telefonistes victoriosos que, heroicament i d'una manera anònima, tal com correspon als soldats de l'ideal, lluiten, al front aragonès, contra l'ignomínia alçament de la bretolada feixistocobard-militar.

MANUEL VALLDEPERES

VOLUNTARIS POLONESOS QUE S'ALLISTEN A LES MILÍCIES

Hendaia, 13. — Nombrosos voluntaris estrangers, principalment polonesos, han arribat a Hendaia, des d'on es proposen traslladar-se a Espanya per a oferir llur jut a les milícies del Front Popular, per tal de combatre els últims restes del feixisme.

AL SECTOR SUD DEL FRONT ARAGONÉS

L'entusiasme és la característica més destacada dels milicians populars. Viuen la seva vida de guerra; de febre i d'angoixa. L'arribada dels amics que els hi porten ajut, ànims i noves famílies, és rebuda amb demostracions de joia

SIS ANYS MES TARD...

Fernández Heredia, Gay, Ferrer, els executors de Jaca

Llegiu aquest interessantíssim escrit publicat a «Política».

«Ayer fué detenido en Madrid el general Fernández Heredia. Era — dice la noticia — capitán general de la quinta división en 1930, y, como tal, aprobó la sentencia de muerte contra los heroicos Galán y García Hernández. Así fué, en efecto, pero como odiosas agravantes, encaminadas a precipitar la ejecución general de protesta que se iniciaba en toda la nación.

Però, com ser vituperable i criminal por ella le procesó la Comisión parlamentaria de Responsabilidades — esta actuación de Fernández Heredia, aún cometió este, y con el mismo fin, otro delito imperdonable: aquellas hojas que hizo imprimir y que unos aviones lanzaron sobre el campo de Cillas, en cuyas hojas se prometía la libertad inmediata a cuantos sublevados existieran de sus propósitos. Poco después de tiradas aquellas octavillas los cañones siguieron vomitando metralla y causando víctimas. Y al día siguiente, Galán y García Hernández morían fusilados.

Esta cuenta de Fernández Heredia — yerno de Weyler, el inventor de las crudelísimas «concentraciones» de Cuba — quedó sin liquidar. Pero el estallido de la abominable

COM JUTJA LA PREMSA CONSERVADORA ANGLESA LA SUBLEVACIÓ FEIXISTA

En la nostra edició d'ahir reportàvem l'opinió que ha merescut a la més destacada i responsable premsa estrangera les idioteses i els exabruptes demencials d'els ex-generals facciosos.

«Es tracta d'un desequilibrat, d'un boig furios» escríu «Le Travail», de Ginebra, a propòsit de les xerrameques de Quelpo de Llano.

«Es un personaje picaresco al que agrada explicar o oír contar de la vida de París, hablando de la vida de París. Avui reproduïm un altre testimoni de vàlua indiscutible. Exposem a través del llapis de Lou — el prestigiós caricaturista, d'e fama internacional — el concepte que mereix a l'opinió anglesa, — a l'opinió extremadament conservadora anglesa! — l'empresa dels ex-generals feixistes que volen exterminar el poble espanyol en un massacre internable i ferotge. Aquesta caricatura, publicada en un òrgan periodístic de l'extrema dreta anglesa, expressa bé el criteri que tenen els conservadors anglesos de la criminal subversió feixista.

L'epígraf del gravat és eloqüentment concís: «Els patriotes». Heus aol la traducció de la llegenda que figura a la part superior del gravat:

«El líder rebel: Quina llàstima! Si tinguéssim prou moros, i legionaris del Terç per a exterminar el poble espanyol, podríem salvar Espanya.»

«Emiliano, carne de mi carne...»

El deixeble de Lerroux, ha salvat la pell

Fa uns quants dies que va circular la notícia que Emiliano Iglesias, el cabdill del «Straperlisme», havia estat detingut. Però sembla que, dissortadament això no és cert, sinó que Emiliano Iglesias sortí d'Espanya, tot just va produir-se la subversió. És va valer d'un estratagema: fer-se passar per subdit mexicà.

El que ha succeït — d'això no n'hi ha dubte — és que la seva finca

«La Violeta», situada al peu del fúnicular del Tibidabo, ha estat cremada. Només en queden les pretes flames.

Una de les coses que «a ciemars» més aviat fou un retrat de Lerroux dedicat al seu apòstol d'exempte Emiliano Iglesias. Deia això:

«A Emiliano, carne de mi carne, sangre de mi sangre, mi discípulo más aventajado.»

Llibres per als lluitadors

Aquests dies han aparegut a la premsa uns crides demanant llibres per als ferits en la lluita contra el feixisme, per a endolir un xic i alleujar les hores grises de l'hospital.

Llibres per a aquests minyons, heroics que han deixat la mare o l'esposa, o els fills; que han deixat la llar tranquil·la — si és que les llars proletàries gaudíen de gaire tranquil·litat — i l'alegria dels amics i de la ciutat per a empujar el fusell i anar-se'n cap al front de guerra o lluitar contra la turme feixista.

Llibres per aquests minyons que han sofert totes les molèsties, totes les fatigues, totes les penes de la campanya.

Llibres per a aquests minyons que han caigut ferits al camp de batalla — que únicament per ells, pels milicians antifeixistes, és camp d'honor — i que en caure han tingut un record d'angoixa al·lucinant: la mare, l'esposa, els fills!

Llibres per a aquests minyons heroics que han vessat la seva sang en defensa de la llibertat i de la dignitat del poble.

Llibres per a aquests minyons que avui, ferits, esperen en un lit d'hospital l'hora de retornar a la lluita.

Respondent a aquesta crida, Editorial Jovenut, n'ha tirat avui mil volums perquè els reporters entre els diferents hospitals de sang. Gest magnífic el d'Editorial Jovenut. Gest noble i generós, digne de tots els elogis. I digne d'ésser imitat.

Don Quixot, en el seu sermó als pastors, sota les estrelles de Castellà repudia de tota feia la guerra, en què les armes i les lletres anessin agermanades. I ara, en aquesta hora de lluita, en aquesta hora que té clarors d'epopeia, hem vist, veiem encara, els carrers de la ciutat plens d'armes. Armes en mans del poble i per a defensar el poble.

Armes la vista de les quals ja esgarriar els emboscats que — encara que atzequin tímidament el puny enlaire i ara intentin dispendiar-se de proletaris com abans intentaven dispendiar-se de senyors — ploren la derrota del feixisme i tremolen davant la victòria.

Aquests minyons que empujaven l'arma pels carrers de la ciutat, i els que empujaven al front, no són estranys als llibres. En moltes de les seves llars hi ha llibres. Moltes d'aquestes mans que ara empujen l'arma han tingut i tenen tracte amb els llibres. Cosa que no passa amb molts nois de casa bona (i) que, no més saben parlar de motos i gossos, freqüentment cabarets, anar sense res al cap — però sense res ni dintre ni fora del embriagament i passar la vida monàrquica pels carrers.

Car no hem de dir ben alt, i no és pas la primera vegada que ho diem: quan es tracta de coses de l'esperit el veritable senyor és el poble. És, doncs, el poble el qui més dignament pot rebre els llibres.

Ara en aquest moment en lluitem un altre lot que trameta una noia que no ha volgut donar el seu nom. Benvinguts siguin aquests llibres. Avui completemen com mai una missió sagrada: la de dur un xic de llum a uns minyons que sofreixen; la de fer menys feixistes les hores de convalescència d'uns minyons que han lluitat contra el feixisme assassinat i esperen guarir-se per a retornar a la lluita.

LUIS CAPDEVILA

(1) Bona, segons quina mena de gent, vol dir ric.

«Si, ha sido mi batería» — afirmó un jefe que acompañaba al coronel. Este se volvió a él furioso: «Esta es una equivocación. Ha sido una batería de mi columna».

Alvarez Arenas — general ya — está situado en Zaragoza. Cuando el reducido en que está guardado se rinda, recordará el cadáver acorralado en Cillas con la satisfacción con que lo contemplaba en diciembre de 1930?»

Ahir al matí fou enterrat Francesc Bach de Roda, patriota exemplar

Ahir al matí, a les deu, tingué lloc l'enterrament del qui fou ferm lluitador en els rangs de l'Esquerra Republicana de Catalunya Francesc Bach de Roda. Bach de Roda ha estat mort en plena joventut—vint-i-vuit anys—quan

s'esperava encara molt de la seva activitat i intel·ligència en bé de Catalunya i de la República que ell tan estimava. Que descansi en pau l'heroi Bach de Roda.

L'enterrament sortí de la caserna

ENTERRAMENT DEL MILICIA BAC DE RODA

Nombrosa concurrència de milicians i afiliats d'E. R. de C. assistiren ahir a l'enterrament del milicià Bac de Roda, que morí en defensa de la República i de les llibertats de Catalunya

(Foto. Centelles)

VISCA LA REPUBLICA!!!